

*Claudia Beindorf, Södertörns Högskola*

¶ Charlotte Engberg. *Billedets Ekko. Om Karen Blixens fortællinger*. 252 sider. København: Gyldendal 2000. ISBN 87-00-47084-8

Charlotte Engbergs nye bog om Blixens forfatterskab peger i sin raffinerede titel *Billedets Ekko* både hen mod litteraturens rolle som ekko for anden litteratur som for livet og på den store rolle det visuelle spiller i

Blixens verden. Trykket ligger netop på det visuelle, idet der, med en fin iagttagelse, konstateres at akustiske, taktile og smagssansninger næsten er fraværende i fortællingerne.

Blixen er maler og det kan man læse sig frem til; læs feks. indledningen til 'Sorg-Agre' hvor et storslået vidtstrakt landskab udfolder sig for langsomt at indsnævres til det mindre, nærmere perspektiv. Fra det fynske gods rettes blikket endeligt mod de små enkeltfigurer i landskabet, Adam og onklen, som repræsentanter for et større, adeligt syn på mennesket.

Eller tag 'Drømmerne', en dhow en mørk nat på vej til Zanzibar, hvor de fremmedartede navne svarer til et sælsomt indhold såvel i båden som i historien.

Inspirationen henter Blixen i Renæssance-kirker og slotte, men i lige så høj grad i de danske guldaldermalere eller nederlandske stilleben.

Men Engberg vil mere end bare vise det visuelle i Blixens kunst, skønt det gør hun netop fremragende. Hun vil nylæse Blixen med "en læsning der er præget af opfattelsen af, at det er muligt at læse en samlet *signatur* frem netop ved at lægge et snit gennem hele oeuvre". Allerede i indledningen gives der en karakteristik af forfatterskabet, det sammensatte, konstruerede der præger det: 'iscenesættelser, som knirker og giver sig i alle led'. Så prægnant kan det udtrykkes. I det hele taget skriver Engberg et flot og rigt nuanceret dansk der svarer til emnet for hendes bog.

Ifølge bogens bagsidetekst diskuterer den desuden 'Karen Blixens forfatterskab i forhold til de store temaer: tid, identitet og foranderlighed'. Eller, rettere sagt, det hele. Man må håbe at det er forlaget der er ansvarligt for denne tekst. Det med tiden, det vidste vi jo godt: Blixens forhold til sin egen tid, hvor hun næsten altid placerer sine fortællinger 100 år tilbage i tiden, har været omtalt mange gange før, selv om netop Engberg så flot karakteriserer den som 'le temps perdu'.

Det med identitet kendes fra biografien, fra Blixens forklædninger, fra hendes forkærlighed for masker: 'det er paa min Maske man skal kende mig'. I sekundærlitteraturen er både tid og identitet et genkommende tema. Den forrige bog om Blixen hed jo ligefrem *Siden hen*.

Identitet har været en genganger i al Blixen-litteratur, lige fra Donald

Hannah's bog eller for den sags skyld Aage Henriksens 'guddommeligt barn'. Det er påfaldende hvor ofte spørgsmålet: 'Hvem er...?' stilles i Blixen-litteraturen. Er Jens i 'Det drømmende Barn' et guddommeligt barn? Er Alkmene en kongedatter eller en Lucifer? Er kardinalen en forbyttet kunstner eller en forbyttet kardinal? Hvem er hvem i 'Karyatiderne'? Er alle kvindefigurer hos Blixen Diana'er? Hvem er den morder der skal henrettes i 'Alkmene'? Er det hendes mor, far eller hende selv?

Men her er det Engbergs bog skuffer lidt. Hun kender ikke sin Blixenlitteratur, men da det ikke står til troende så velbevandret hun ellers er i alverdens litteratur, må hun have glemt den i løbet af sin jagt efter al anden form for kunst som inspiration Blixen. Engberg bruger tolkninger af fortællingerne som kendes fra så langt tilbage som Langbaum (1964). Dengang var de glimrende, ofte de første der fandtes og desuden tog de grundigt hensyn til netop kunsthenvisningerne i teksterne og satte dem i sammenhæng med tematikken. Men siden er der flydt meget vand i Blixenhavet. Nogle historier er blevet gentolket op til tyve gange. Tolkningerne er blevet forfinede, men især fornyede, som oftest med behørigt materiale fra selve teksterne. Men Engberg gentager Langbaum-opfattelserne og det kan ikke være meningen i en ellers så præcis Blixen-forståelse som hun iøvrigt viser. Derved bliver forbindelsen mellem det nyfundne materiale og tolkningerne underlig tynd.

Således i kapitlet om 'Et Familieselskab i Helsingør' hvor Eliza stadigvæk opfattes som identisk med broderens skib, dvs. med superkvinden, den broderen altid savnede. Eliza er dog ikke identisk med skibet der bærer hendes navn, men hun er en kvinde der identificerer sig med broderen, som vil rejse og elske som han, selv hvis hun skal hænges for det som han, hvad hun viser ved til sidst at 'hænge sig' i bændlerne på sin kappe 'som om hun trak i et Reb'.

Ikke destomindre er dette en værdifuld bog, velskrevet og fuld af fine iagttagelser og prægnante indsigter, som den er. Det store, detaljeret beskrevne materiale på billedkunstens og arkitekturens område udgør netop den del af Blixens intertekstualitet som manglede.

*Annelies van Hees*, Universiteit van Amsterdam